

mert ez
s kladós!

n nagyváradi
fűl, szigorúan
szerint.

HIENZ Cluj
on 1-18.

Kemény László,

műsora

5 fellépésével, 27-

3. (orozat 191)
kamara-énekesnő
scu karnagy mint
yáakkal, Premiére

donság, 6-odszor,

eséi (Sándor Erzsé-
val, mérsékelt
115 szám A, so-

r (Karcsonyi Ili-
ékait helyárrakkal,

Uj szereposztással
ilivel. Napi bérlet

ORA

as 6. A farkasok
ama, 12 felvon s.

o hősi leend-ja.
omuald Jonbe és

as 6. Az oroszlan-
sbán. Szenzáció
Perrin.

us 6. A halálhajú.
nsban, a kalcok
assi.

figyelmébe!

üzetessel, erőtmi
sfelméter hosszú)
gy méter hosszú)
lógép (Rutcher)
1 db keményítő-
pek majdnem tel-
lők. Érdeklődők
ngsgasse 3. Sibiu.

einde sucht per
ה בעל der zu-
ממשנו zu ver-
zucht — Gehalt

ferte nebst An-
ndes u. bisheri-
Vorstande spä-
nden.
dem Berufenen

usz, Vorstand.

torok

orok

nzin, gaz

19-14.

kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
rendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

J K E L E T

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR-K

Romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 május 7 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 101 szám

5685. Ijar 13

A bukaresti konferencia programja

Varsó, május 6. Az itteni lapok értesülése szerint a Bukarestben május 9-én összeülő kizárólag a Hindenburg megválasztása által teremtett általános külpolitikai helyzettel, továbbá Bulgária és Magyarország politikai és gazdasági viszonyával fog foglalkozni.

Elfogták a szóflal pokolgép készítőjét

Szofia, május 5. Abadieff kommunistát, aki a katedrálisban felrobbant pokolgépet készítette és a gyújtószinórt meggyújtotta, keddről szerdára virradó éjszakán letartóztatták. Elfogták ezenkívül azoknak a rablóknak egyikét is, akik annak idején Boris királyt nyílt országúton megtámadták. Az ítélezések az összeesküvők fölött folyamatban vannak. Todorov kommunistát, akit halálra ítélték, ma hajnalban kivégezték. Rasev, aki szintén tagja volt az összeesküvők társaságának, megszökött a börtönből, szökés közben azonban agyonlőtték. A nyomozás utólag megállapította, hogy a kommunisták a Burgasz mellett lévő vasúti hidat is fel akarták robbantani.

Bolsevistaellenes balkáni front alakul?

Belgrád, május 6. Kalfog bulgár külügyminiszter ma ideérkezett, hogy a kormányt a bulgár helyzetről tájékoztassa és támogatást kérjen a bolsevizmus leküzdésére. A külügyminiszter állítólag rá akarja bírni Jugoszláviát, hogy vegyen részt egy bolsevistaellenes balkáni front megteremtésében. Kalfog innen Rómába utazik, ahol hasonló célból az olasz kormánnyal fog tárgyalni.

Karhatalommal oszlatják fel a bukaresti kereskedők gyűlését

Bukarest, május 6. A kereskedőbérlok ma délelőtt a tiltó rendelkezés ellenére nagygyűlésre jöttek össze a „Dacia” termében, azonban karhatalommal megakadályozták a gyűlés megtartását. Erre a Sfatul Negustoresc helyiségében ültek össze, ahol elhatározták, hogy újabb memorandumban feltárják a kereskedők helyzetét és segítséget kérnek. A memorandumot a királynak, Marzescu igazságügyminiszternek és Bratianu Jonelnek fogják át-nyújtani.

A Fővárosi Operettszínház elleni tüntetés a Tábla előtt

Budapest, május 6. Az itélőtábla ma kezdte tárgyalni a Fővárosi Operettszínház ellen 1923 januárban megkísérelt merényletet, amikor tudvalevőleg az „Olivia hercegnő” előadásánál egy tüntetőcsapat akart behatolni a nézőtérre, a támadást azonban akkor megakadályozták. A törvényszék, amely ezt a pert elsőfokon tárgyalta, Adorján Géza, Márffy József és Okolicsányi László vádlottakat felmentette, a többieket hathavi fogházra ítélte. Márffy és Okolicsányit ma fegyőrök vezették a Tábla tárgyalótermébe. Ítélet a hét végére várható.

Fogvatartják a bukaresti kommunista-pör vádlottait

Bukarest, május 6. A kommunista-pör tegnap délutáni tárgyalásán Costa Foru azzal a kéréssel fordult a hadbíróhoz, hogy valamennyi kommunista vádlottat bocsássonak szabadon. A bíróság a kérést elutasította. Ezután folytatták a vádlottak kihallgatását. Elsőnek Christescut hallgatták ki, aki tagadja a reárott bűncselekményeket. Kommunista vallja magát, ez azonban csak az ő elvi felfogásának felel meg, az ország biztonsága ellen sohasem vétett. Pauker hasonlóan vall, kihallgatása alatt az izgalmauktól ájtultan összeesett. Utána még Dobrogeanu Gherat hallgatták ki.

A zgoricai pofon konzekvenciája

Hosszu évek óta nem volt a román belpolitikai életnek akkora szenzációja, mint a Pan Halipa brutalizálása nyomán kirobbant tömegfelháborodás, amelynek tüzeben — ugylátszik — elhamvad Bratianu Jonel legendás ereje, az ellenzéki pártok pedig egységé forrnak össze. Ebben a pillanatban a fatális ember — ahogy Bratianu Jonelt a bukaresti lapok mostanában elkeresztelték — uralma erősen megingott, a hosszú és terméketlen ellenzéki sorsra kárhöz-
tattott pártok pedig megújult erővel nyomulnak előre. Aki azonban jól ismeri az ország belpolitikai életét, amelyet különösen a liberális párt taktikai fölénye jellemez, az azon se fog csodálkozni, ha az ellenzéki pártoknak ez a keservesen elszánt, de diadalmasnak látszó erőfeszítése is meddő marad és minden marad a régiben.

Jellemző, hogy az egyébként keményen nyeregben ülő liberális párt helyzete minden pótválasztás után többé-kevésbé összeroppan. Az általános választások idején a hirhedt urnalopás akkora többséget biztosított a kormánynak a parlamentben, hogy egyáltalában nem érezte volna meg, ha valamennyi pótválasztáson ellenzéki jelölt győzött volna. Mégis — és ez a különös tragédiája Bratianu kormányának — a liberális párt kénytelen volt minden egyes pótválasztáson újra mozgósítani a választási visszaélések egész apparátusát, mert ha tiszta választásokat engedett volna, akkor minden egyes pótválasztás a választókerület összlakosságának a liberális párt elleni nyílt és ellenséges demonstrációjává fejlődött volna ki. A kormány jól érezte, hogy bár parlamenti többsége elég tekintélyes, a pótválasztások során mindenáron eredményeket kell felmutatnia, mert ha nem, saját maga is el kell ismerje, hogy az ország lakosságának minden szimpátiáját elvesztette. Ez a gondolat volt szülőapja valamennyi választási visszaélésnek.

Jorgát letartóztatták Doljban, Vajdát Magyarigenben, Mihalachét megverték Islazban, Luput és Dobrescu Demetert Szászrégenben brutalizálták. Ezek csupán a kiemelkedő mozzanatai a fenti pótválasztások lefolyásának, ahol majdnem minden esetben a lehető legbrutálisabban jártak el az ellenzéki pártok valamennyi bizalmi embereivel. A szépen induló sorozatot Pan Halipa esete zárta be, akit tudvalevőleg Popescu csendőrhadnagy irtózatosan elvert Zguritzában.

A brutális aktus után a parasztpárt nyomban kiadta a jelölőt. A zguritzai eset — hirdették — nem izolált jelenség, hanem általános szimptomája a kormány anarchikus eszközeinek, amelyek különösen a beszarábiai közigazgatásban érvényesülnek és épp ezért akcióba kell lépni Beszarábiának az anarchiától való megtisztítása érdekében. A parasztpárt haladéktalanul hozzáfogott akciójához, memorandumot juttatott el a királyi palotába, amelyben bejelentette, hogy össze fogja hívni a beszarábiai néptanácsot s hatalmas népgyűléseket fog rendezni Beszarábiaszerte, amelyeken követelni fogják a kormány azonnali eltávolítását. Ezzel egyidejűleg a parasztpárt óriási parlamenti kampányt is indított meg.

A parlamenti kampány során érte a liberális pártot az első keserű csalódás. A kormány azt hitte, hogy a parasztpártnak ez az akciója elszigetelődött jelenség marad. Amikor látta azonban, hogy az ellenzéki pártok amelyek a tavalyi fuziók kísérlet kudarca után szemérmes tartózkodással kísérték figyelemmel egymás politikai akcióit, a Pan Halipán esett sérelmet mindannyian magukéva teszik és a felkínált gyöngye elégtétellel még a nemzeti párt sincsen

megelégedve, valósággal a hajánál fogva újból előráncigálta a Stere-ügyet.

A Stere-ügy sajátságos patológikus jelensége az ország belpolitikai életének. A liberális párt kitűnő intrikusainak segítségével a veszélyes pillanatokban Sterét, a parasztpárt egyik markáns vezérét, mindig úgy állítja be a közvélemény előtt, mintha Stere a háboru idején hazaárulást követett volna el. Így a tizenketedik órában mindig sikerül Sterét, de a parasztpártot is kompromittálni és ezzel a szépen fejlődő ellenzéki akciókat elbotlasztani. Így gáncsolta el a kormány az elmúlt évben a paraszt- és nemzeti párt készülő fuzióját is.

Ezt a jól bevált receptet ismételte meg Bratianu Jonel, amikor Jonescu Quintus liberális képviselővel — aki egyébként sógora Sterének — üzenetet küldött Stere Constantinnak. Az üzenet így szólt: „Régi barátságunk emléke miatt elnéztem neked a német árulást, de az orosz árulást már nem fogom elnézni. Elégedjete meg a felkínált elégtétellel és hagyjatok fel a beszarábiai akcióval, mert ha nem, nemcsak a mostani bolsevik árulásokért, de a régi német árulás miatt is törvényszék elé állítlak.” Stere azt válaszolta az üzenetre, hogy ő soha sem volt áruló, a multban emberföltöti erőfeszítéseket tett Beszarábia megmentéséért, most pedig vissza akarja tartani Beszarábiát a pusztulás szélén, ahova Bratianu Jonel vak szenvedélye állította. Arról is gondoskodott Stere, hogy ez az üzenetváltás a demokratikus sajtóorgánumban napvilágra jusson.

A demokratikus lapok, technikai okokból, csak egynapi késéssel adtak helyet ennek az üzenetváltásnak. A parasztpárt organuma ebben a késésben is Bratianu Jonel kezét látja. De akár így volt, akár nem, egy bizonyos, hogy Bratianu Jonel jól fel tudta használni ezt a késést és még az üzenetváltás publikálása előtt fulmináns beszéddel rontott neki Sterének a parlamentben.

Ez egyszer azonban a bomba rosszul sült el. Az amugy is egymás felé orientálódó pártok nem hagyták magukat többé félrevezetni Stere-mumustól, hanem arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a Stere-ügynek semmi köze sincsen Pán Halipához, de egyébként is, ha Bratianunak bizonyítékai vannak Stere árulásáról, akkor ő éppen annyira bűnös, mint Stere, azért, mert neki sincsen joga a bűnt megtorlatlanul hagyni, vagy amnesztiát osztogatni, csak azért, hogy adandó alkalomkor minduntalan kijátszhassa ezt az ütökártyát.

És itt érte a kormányt a második keserű csalódás. Ahelyett, hogy úgy, amint azt a kormány várta, a nemzeti párt undorral fordult volna el a parasztpárttól, Jorga felolvasta az ellenzéki pártok koalíciójáról szóló proklamációt és tiltakozó jegyzékét már ennek a koalíciónak nevében terjesztette elő. A parlamenti pódiumon Jorga, Mihalache és Lupu egymás nyakába borultak és így pecsételték meg ezt a szövetséget. Sőt, még Goga is az egyesült ellenzék felé orientálódott, felkereste Luput lakásán és kérte, hogy az ő pártját is vegyék be a koalícióba. Igaz, hogy Lupu Gogát Jorgához utasította, ami arra való tekintettel, hogy Jorga és Goga között súlyos személyi ellentétek vannak, burkolt elutasítást jelent.

Hogy ez a koalíció tartós lesz-e, vagy nem, azt természetesen senki sem láthatja előre. Egy dolog már is bizonyos, hogy Bratianu Jonel felkészült a harorra. A bukaresti lapok arról adnak hírt, hogy a király mégis külföldre fog távozni, ezalatt az idő alatt a régensség egyik tagja Bratianu Jonel lesz, aki így reméli letörni az ellenzék akcióját.

Ujra kinyitják Tutankhamen sírját

Keresik a faraó koronáját

London, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától. Kairóból az angol fővárosba érkezett hírek szerint, Tutankhamen sírját októberben újra felnyitják és ebből az alkalomból meg fogják vizsgálni szakértők a faraó mumiáját.

Howard Carter, a sír feltalálója, néhány nappal ezelőtt felolvasást tartott, amelynek során elmondotta, hogy ebben az évben a faraó sírjából tizenkilenc láda értéktárgy került elküldésre részint a kairói, részint a British Muzeumba. Legtöbbje a tárgyaknak már rendezve van és közzszemlére vannak téve a múzeum megfelelő osztályaiban. Legfigyelemreméltóbb a földértett tárgyak között két olajlámpa. Ezek külsőleg vázákhoz hasonlítanak, teljesen disztelenek, sem rajz, sem írás nincsen bevéve rajtuk, azonban, ha a lámpát meggyújtják, az alabástromból való lámpafalakon Tutankhamen és feleségének figurái rajzolódnak ki káprázatos színekben. E két lámpán kívül találtak még más világítótesteket is művészi kidolgozással, azonfelül egy apró szobrot, amelynek kivitele bámulatosan finom.

Jövő programjáról Carter kijelentette, hogy szeptemberben Egyiptomba utazik, októberben felnyitja a sírt és itt folytatja majd kutatásait. Kijelentette, hogy szívesebben hagyná a mumiát abban a sírban, amelyet Tutankhamen maga választott nyugvóhelyül magának. Azonban a tudományt jogaihoz kell segíteni és így a mumiát ki fogják emelni a sarkofágból. Ezután orvosi szakértők fogják megvizsgálni a mumiát, amelyet ismét becsomagolnak és visszahelyeznek a sarkofágba. A kormány feladata lesz ezután dönteni afőlött, hogy mi történjen a faraó holttestével. A tudós annak a reményének adott kifejezést, hogy a mumiát kiemelése közben meg fogják találni azokat az aranylapokat, amelyek az egyiptomi uralkodók holttestének becsomagolására használtak, hogy ilyen módon is megóvják a testet a teljes széjjeleséstől. Nincs kizárva az sem — végezte Carter, — hogy megtalálják a faraó koronáját.

Élet-halál harc a parancsnoki hidon

Egy ittas hajófűtő le akarta szurni a nyílt Dunán a kapitányát

(Belgrád, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mozivászonra kíváncsozó izgalmas jelenet játszódott le május elsején délután négy óraker a jugoszláv hajószindikátus tulajdonát képező „Makedonia“ nevű tehervontató gőzösön.

A „Makedonia“ Almásról jött Ujvidékre. A hajó kapitánya: Kraskovics Artur éppen a szükséges rendelkezéseket eszközölte, hogy a hajó Ujvidéken kiköszön. A parancsnoki hidon állott és onnan vezényelte a gépházat, amikor a szöcsövön tett intézkedéseit tülharsogta Spiroza Franac crnovicsi, montenegrói származású ittas fűtő orditozása. A kapitány idegesen rászólt a fűtőre, hogy maradjon csendben, mert miatta parancsait a gépházban nem hallják. A rendreutasítás annyira felbőszítette a fűtőt, hogy hatalmas kést rántott elő és hangos szidalmazás közben a parancsnoki hidra futott, a kést magasra tartva rárontott a kapitányra.

— Te akasztottad a szerbeket Mitrovicánál, most lakolsz érte és meghalsz — ordította az ittas ember és teljes erejével a kapitány felé szurt, aki félreugrott, de a következő pillanatban az ittas emberre vetette magát. Mialatt a kapitány és a fűtő között a parancsnoki hidon élet-halál harc kezdődött, a hajó teljes sebességgel haladt a part felé. A parancsnoki hid padkján hempergő két ember közül a fűtő a hid karfájára erősített vészjelző sip közelébe férközött, azt megrántotta, mire a gépész a hajót megállította, oly hirtelen, hogy a hajó után odakötött gabonával megrakott kilenc nagy uszály egymáshoz ütődött és egy gomolygában a Makedoniához közeledett. A gépész észrevette a fenyegető veszedelmet, szinte másodperceken belül újra mozgásba hozta a hajót és így sikerült az összeütközést elkerülni. Közben a kormányos a hajóskapitány segítségére sietett és kettőjüknek sikerült Spirozát megfékezni. Amikor a hajó partot ért, a kapitány rendőröket hívott, akik átvették a megkötözött fűtőt és kocsin a rendőrségre vitték, amely átadta az ügyészségnek.

* Oradea-Maren hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond. (Ezredévi emléktér) Parcul Eminescu 2. sz. (Ernyőzlet).

Kommunisták idézték elő a lengyelországi nagy vasúti katasztrófát

29 halottat emeltek ki eddig a varsói halálvonat roncsai alól

(Varsó, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelentettük már, hogy tegnap borzalmas szerencsétlenség történt a berlin—varsói vasúti vonalon. A Berlinből jövő gyorsvonat Tezev és Stargard állomások között egy kanyarultnál kisiklott, a mozdony, a postakocsi és 4 személykocsi lezuhant a 6 méter magas töltésről.

A katasztrófának 29 halottja, 11 súlyos és 6 könnyű sebesültje van.

A lengyel vasutügyi minisztérium azonnal vizsgálóbizottságot küldött ki a szerencsétlenség színhelyére, amely megállapította, hogy a katasztrófa merénylet következménye.

A tettesek meglazították a síneket, kivették az összatartó csavarokat és így történt a kisiklás. A csavarokat a közeli erdőben meg is találták, ugyanott egy emelő is, mely a sínek elmozdítására szolgált. A nyomozás során egy kommunistát letartóztattak, akinek a merényletben való részvétele valószínű. A hatóságok azt hiszik, hogy az egész Európára kiterjedő kommunista merényletsorozat egyik láncszeme ez a borzalmas bűntett is.

Balfour belépése a kormányba, az antiszemita mozgalomnak minden kétértelműségét kizáró elítélését.

(London, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amit az Uj Kelet napokkal ezelőtt bejelentett, hogy lord Balfour van kiszemelve a Titkos Tanács elnökévé, most már valóság lett. Hivatalos londoni jelentés szerint lord Balfourt az angol király a magas állami méltóságra már kinevezte és egyúttal a meghalt lord Curzon helyébe a kormány tagjává is.

Lord Balfournak a brit kormányba való belépését általában zsidó szempontból is kedvezően ítélik meg. Már az a tény, hogy kinevezése épen Palesztinából való visszatérése után történt, legbeszédesebb elismerése a lord cionista pozíciójának. Ezt különben a sajtó is hangsúlyozza. Így a „Star“ című tekintélyes londoni organum, amely vezércikkben méltatja

lord Balfour kormánybalépését.

Az idézett újság többek között ezeket a figyelemre méltó sorokat írja:

A politikai okvetetlenkedők mindig is igyekeztek a Balfour-deklarációt diszkreditálni. A lordnak a kabinetbe való belépését éppen azért úgy kell tekinteni, mint az antiszemita mozgalomnak minden kétértelműségét kizáró elítélését. Lord Balfour éppen most érkezett vissza az újjáépülő Palesztinából, ahol a cionista elvekhez való hitét hivatalosan is kinyilatkoztatta. A kabinetbe való belépése ebben az irányban döntő gesztust jelentett. Lord Balfournak a kabinetben való részvétele a Baldwin kormány számára kétségtelenül súlyt és értéket jelent.

Megalakul a Palesztinai Jegybank

Rövidesen kibocsátják a palesztinai állami kölcsönt

(Jeruzsálem, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai arab nemzeti párt mérsékelt szárnya kérdést intézett a palesztinai kormányhoz az államkölcsön ügyében. A kormány a kérdés alapos megvizsgálása után a következő hivatalos választ tette közzé:

„E pillanatban nem lehet megállapítani, hogy mikor és milyen összegre fog szólni a palesztinai kölcsön. Adott időben azonban a kormány az összes e kérdésben felmerülhető részletekről felvilágosítást fog adni és abban az esetben is, ha a palesztinai törvényhozó testület megalakulása előtt jegyezték volna le a kölcsönt, ezt a kormány törvényesen el fogja ismerni.

A kincstári ügynökségek ez év február végén a palesztinai közigazgatás számára Londonban 1,330.000 fontsterlingnyi előleget folyósítottak. Ezt az összeget más adófőlésséggel együtt a palesztinai vasútvonalak, távirók, telefonok és a Jaffa-jeruzsálemi vasútvonal részben való megváltására használták fel. Külön törvényes intézkedések ez előleg hováfordítása iránt fölöslegesen voltak, minthogy az adott előleg kamatait az Advisori Council (Tanácskozó Testület) vállalta. Részletes jelentés a pénzek hováfordítása iránt legközelebb nyilvánosságra fog kerülni.

A brit parlament elé a kölcsöntervezeteket csak akkor fogják terjeszteni, ha a brit kor-

mány garanciái biztosítva lesznek. A kamatok diskontja tekintetében a Bank of England által megállapított számok irányadók. Kezdetben három százalékot tett ez ki, 1923 júliusában azonban négy százalékra emelkedett, míg 1925 márciusában öt százalékra.

E hivatalos jelentésből következtetni lehet arra, hogy a már régóta tervbe vett palesztinai kölcsön rövidesen megvalósul. A kölcsönt mindenekelőtt fontos állami munkák befektetésére fogják felhasználni, másfelől pedig egy palesztinai jegybank felállítására.

A gyarmatügyi minisztérium kebelében most azt a kérdést vitatják, vajjon a kölcsönt az angol kormány garanciája mellett adják ki, vagy pedig egyedül Palesztina vállalja érte a felelősséget. Amennyiben az ország garanciája mellé igénybe vennék az angol kormány garanciáját is, természetesen a palesztinai kölcsön ügye az angol parlamentben tárgyalásra kerül.

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY É. RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeltésztalások furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szereshetik be

Tavaszi felöltő

jó minőség
lej 2500

Katz & Mendel
Cluj. Piața Unirii No 10.

Lej 2300
jó minőségű

tavaszi öltöny

A Lómáan

A Lómáan Ak

következőket hozz

1. „B“ csoport

következő számu

821, 822, 823, 82

27, 28, 29, 30, 31

930, 1351, 1352,

1003, 868, 854, 5

2. „A“ csoport

következő számu

területen: 15, 16,

370, 376, 376, 38

1035, 1039, 1570.

zónában 1728, 17

ban 1394, 1847.

3. Az intézőbi

a „K“ és „L“ zón

gyedeknek. Felkér

azon „B“ jegyzők

latot akarnak léte

nakban választassa

.....

Suzanne

visszautasít

„Meg akarom

.....

(Paris, május

Rendkívül érdekes

volt része a napok

csának. Egy ismer

Després, akinek a r

lemondott arról a d

tésben részesüljön.

nátor és Francois

tésre. Monzie szená

kező sorokat intézte

„A legnagyobb

kedves művész, a

fogják a közeli napo

művészi munka, am

ségére kifejt, méltó

rend jelvényében. E

latom kifejezését.“

Erre a kétségtelen

Suzanne Després a

„Igen tisztelt ur

tanácsát, hogy fela

sajnálatomra nem fog

ezt? Továbbra is egy

Észrevétlenül akarom

csendben akarom foly

seket nem vetem m

akarom őrizni életem

Suzanne Després

francia művészi érde

magától, megérdemelt

dalmi szalonjaiban. M

tudnak visszaemléke

egyszerűséget és kom

sallangokkal szemben

játszik, szerényen, el

.....

— Nagy bank

Berlinből jelentik:

koncern ellen egy

per indult meg, am

letartóztatással végz

észak-franciaországi

szállítási megbízások

végrehajthatása célj

aranymárkányi hitel

Bayerische Girozent

napon meglepő ért

Lehrer koncerttől.

az igénybevett köl

A bank a rendőrség

tettesek ellen, amit

ért maga a koncern

őri nyomozás során

csak a négymillió, h

el a legkülönbözőbb

Az ügyészség megke

ellen indítottak eljár

viselői ellen is. Ezek

trále egyik igazgató

koncern egyik tagja

tanácsost letartóztat

menekült és itt fogt

tóságok megkeresés

megindult ellene.

* A villanymizé

s rappali fényt ad

A Lömáan Akkó közleményei

A Lömáan Akkó (Cluj, Str. Radu 9. I.) a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

1. „B” csoportbeli jegyzőknek újabban a következő számú parcellák adattak el: 820, 821, 822, 823, 824, 800, 801, 802, 504, 26, 27, 28, 29, 30, 325, 773, 774, 1128, 1135, 906, 930, 1351, 1352, 1142, 1143, 1303, 470, 1002, 1003, 868, 854, 536, 488, 1350.

2. „A” csoportbeli jegyzőknek újabban a következő számú parcellák adattak el: Homokterületen: 15, 16, 17, 43, 70, 285, 336, 367, 370, 376, 376, 382, 389, az „L” zónában 1034, 1035, 1039, 1570, a „K” zónában 1268, a „H” zónában 1728, 1797, 1808, 1804, a „G” zónában 1394, 1847.

3. Az intézőbizottság határozata értelmében, a „K” és „L” zónák jelöltetnek ki ipari negyedeknek. Felkérjük a megbízott urakat, hogy azon „B” jegyzőkkel is, kik nagyobb ipari vállalatot akarnak létesíteni, lehetőleg ezekben a zónákban választassanak telket.

Suzanne Després visszautasította a becsületrendet

„Meg akarom őrizni életem és munkám szemérmét”

(Paris, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rendkívül érdekes és szokatlan visszautasításban vett része a napokban a párisi Becsületrend tanácsának. Egy ismert, kiváló színésznő, Suzanne Després, akinek a rend nagykeresztjét felajánlották, lemondott arról a dicsőségről, hogy ebben a kitüntetésben részesüljön. A híres színésznőt Monzie szenátor és Francois Albert író ajánlotta a kitüntetésre. Monzie szenátor ezzel kapcsolatban a következő sorokat intézte a művésznőhöz:

„A legnagyobb örömhöz szolgál, hogy önt kedves művésznő, a becsületrend nagykeresztjével fogják a közeli napokban megjutalmazni. Az a nagy művészi munka, amelyet ön a francia nemzeti dicsőségére kifejt, méltó elismerést talál majd a becsületrend jelvényében. Kérem, művésznő, fogadja hódolatom kifejezését.”

Erre a kétségtelenül barátságos hangú levélre Suzanne Després a következőket válaszolta:

„Igen tisztelt uram! Kérem, értesítse a rend tanácsát, hogy felajánlott kitüntetésem legnagyobb sajnálatomra nem fogadhatom el. Hogy miért teszem ezt? Továbbra is egyszerű asszony akarok maradni. Észrevélenül akarom leélni további napjaimat és csendben akarom folytatni munkámat. A kitüntetések nem jutnak meg de ami engem illet, én meg akarom őrizni életem és munkám szemérmét.”

Suzanne Després gesztusa, amellyel a legnagyobb francia művészi érdemrendet könnyű szívvel eldobta magától, megérdemelt feltűnést keltett Páris irodalmi szalonjaiban. Még öreg írók és művészek sem tudnak visszaemlékezni arra, hogy valaki ennyi egyszerűséget és komolyságot tanúsított volna külső sallangokkal szemben. Suzanne Després azóta tovább játszik, szerényen, elmélyülve művészetében.

Nagy bankcsalás Németországban.

Berlinből jelentik: A világhírű Siemens-Lehrerkoncern ellen egy hitelügyből kifolyólag bűnper indult meg, amely a tegnapi napon három letartóztatással végződött. A koncern nagyobb észak-franciaországi újjáépítési tranzakciókhoz szállítási megbízásokat kapott. A megbízásokat végrehajthatása céljából körülbelül nyolcmillió aranymárkányi hitelt vett igénybe a müncheni Bayerische Girozentrálnál. A Girozentrale egy napon meglepő értesítést kapott a Siemens-Lehrer koncernről. Azt írták a banknak, hogy az igénybevett kölcsönből négy millió elveszett. A bank a rendőrségen feljelentést tett idegen tettesek ellen, amit egyébként a látszat kedvéért maga a koncern is megselekedett. A rendőri nyomozás során azután kiderült, hogy nemcsak a négy millió, hanem még kétféle millió tünt el a legkülönbözőbb csalások igénybevételével. Az ügyesség megkeresésére nemcsak a koncern ellen indítottak eljárást, hanem a bank főtisztviselői ellen is. Ezek közül Rühm, a Girocentrale egyik igazgatóját, továbbá Lehrert, a koncern egyik tagját és Douglast, volt titkos tanácsost letartóztatták. Ez utóbbi Svájcba menekült és itt fogták el a német büntetőhatóságok megkeresésére. A kiszolgáltatási eljárás megindult ellene.

* A villanymizéria legyengített áramával s zappali fényt ad a Tungstram-izzólámpa.

Németország teljes leszerelését követelik

A katonai bizottság jegyzéke

(London, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A versaillesi katonai bizottság május 13-án közölni fogja Németországgal, hogy a leszerelés terén elkövetett mulasztásokat záros határidőn belül tegye jóvá, mert az antant csak ennek ellenében hajlandó a Ruhr-vidéket kiüríteni és a kölni zónát a Népszövetség ellenőrzése alá bocsátani. Hir szerint a bizottság jegyzéke nem lesz tulságosan éles és nem fog teljesíthetetlen követeléseket tartalmazni.

A zsidó iskolák

Angheliescu törvényjavaslatában

A törvény a zsidó oktatás lezüllesztését célozza. Egy zsidó tanügyi férfi nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Angheliescu miniszter iskolahadjárának egyik jelentős fejezete zárult le tegnapi Bukaresti tudósítónk jelentése szerint tegnap ért véget az az anket-komédia, amelyet a magánoktatásról szóló törvényjavaslat megvitatására rendezett a miniszter a kisebbségek képviselőinek bevonásával. A kisebbségek bevonása úgy történt, hogy a magyarság képviselői már a tárgyalás első napján otthagyták az anketot, a zsidóság képviselői pedig egyáltalán megírást sem kaptak anketre. Angheliescu miniszter egyáltalán nem vett tudomást arról a közel egymilliónyi zsidó polgárról, akiknek érdekeit még közvetlenebbül sérti a készülő iskolatörvény, mint a többi kisebbségeket.

A diszkrecionális jog

Az anketéről, amely a javaslat végleges szövegét állapította meg, ma hivatalos kommunikációt adtak ki. Eszerint a javaslat minden elismert felekezethez megadja a jogot magániskolák felállításához és fenntartásához. Ilyen magániskolák lehetnek elemi, közép és iparisiskolák. Uj tanítóképzőket nem állíthatnak fel, a régiéket azonban megmaradhatnak. A nyilvánossági jogra vonatkozólag úgy intézkedik a javaslat, hogy azok az iskolák, amelyek jelenleg is nyilvánosak, továbbra is azok maradnak. Uj nyilvánossági jogot csak a közoktatásügyi minisztérium kezében működő Consiliul Permanent adhat. Ennek a tanácsnak jogában van a nyilvánossági jogot megvonni azoktól az iskoláktól, amelyek 3 hónapon belül két megrovásban részesültek. Külön szabályozza továbbá a zsidó iskolák működését, az internátus és az externátusra vonatkozó szabályokat. Kiterjed a diákoknak családoknál való elhelyezésének kérdésére is.

Angheliescu miniszter javaslata nemcsak a békeszerződéseknél a kisebbségekre vonatkozó pontjait veszi semmibe, hanem magával az ország alkotmányával is ellenkezik. A kisebbségi egyezmény a békeszerződésekben többek között biztosítja a nemzetiségeknek az iskolaépítési és fenntartási jogot. A törvényjavaslat azonban ezt a kormány engedélyéhez köti, helyesebben a miniszter diszkrecionális jogkörébe utalja, akinek kénye-kedvétől függ, vajjon a magániskola fennállhat-e, vagy sem.

A zsidóság külön sérelmei

Sulyos sérelme a kisebbségeknek a tervezettel szemben továbbá az is, hogy a kisebbségi iskolák kettős tannyelvűek, vagyis minden magániskolában bizonyos tantárgyakat román nyelven, másokat pedig az illető kisebbség nyelvén lehet csak előadni.

Ezek az Erdélyben élő kisebbségek sérelmei. Hogy mik a zsidóság gravamenjei, e kérdésben ma megszólaltattuk iskolatagunk egy kiváló reprezentánsát, aki a következőkben informált bennünket:

— Az általános sérelmeken kívül nekünk zsidóknak még speciális sérelmeink is vannak a készülő iskolatörvény körül. A legkirívóbb ezek között az, hogy míg minden más kisebbségi iskolában bizonyos tárgyakat az illető kisebbség nyelvén lehet oktatni, addig a zsidó iskolában csakis románul lehet tanítani.

Egyházi és nemzetiségi nyelvünk — a heber

— Ez a törvénytervezet a zsidók anyanyelveként a románt deklarálja, ugyanakkor, amikor egy másik törvény, így például a népszámlálási, a zsidóságot külön nemzetiségnek emeli ki és kötelezi a zsidókat, hogy a nemzetiségi rovatban mint zsidók szerepeljenek. Egyházi nyelvünk a heber és nemzetiségünk nyelve szintén a heber. A heberben ma már ott tartunk, hogy nyugodtan tudnánk oktatni minden tantárgyat ezen a nyelven.

— Kérdem, miért tesznek velünk kivételt és miért köteleznek bennünket arra, hogy tannyelvünk és az iskola ügyvitelének nyelve teljesen román legyen? — Egyedül az óvodákban engedik meg, hogy a gyermekek félnapig héberül, félnapig pedig románul tanuljanak. Zsidó elemi iskolánkba már nem szabad két nyelvet használnunk, elemi iskoláinkat külön ellenőrzés alá helyezik és csak azokat a bizonyítványokat deklarálják érvényeseknek amiket a vizsgálóbizottság elnöke aláír, holott okleveles tanítóink vannak és román tanerőink is, akik pedagógiai és politikai szempontból nem eshetnek kifogás alá.

A törvény ellenünk irányul

— Az embernek szinte az az érzése, hogy a törvény direkt a zsidóság ellen készült. A tervezet ugyanis kimondja, hogy csak az 1918 év előtti iskolák maradhatnak fenn, azok azonban, amelyek 1918 után alakultak, nem számíthatnak iskola-koncesszióra. Nekünk nagyon kevés 1918 előtt alakult középiskolánk van, mindössze a nagyváradi két polgári iskola. Azonban a törvény szerint e két iskola sem működhetik.

Az indokolás az, hogy felekezeti polgári iskolák többé nem létezhetnek. Logikus lenne tehát, hogy ezek az iskolák, amelyeknek jó felszerelésük és megfelelő épületeik vannak, liceumokká alakuljanak át. A törvényjavaslat azonban ezt is megakadályozza, mert abban a pillanatban, mihelyt ilyen terv felmerül, államosítja az iskolát. Ez pedig azt jelenti, hogy az állam egyszerűen elveszi az iskolának a felszerelését és az épületeit, tanerőit azonban szélnek ereszti. Az egész átalakulás tehát ilyenformán illuzórius, mert a hitközség, vagy iskolaegyesület semmiféle befolyást nem gyakorolhatna az általa alapított és nehezen fenntartott iskolákra. Minthogy más felekezethez tartozó polgári iskolája nincs, nyilvánvaló, hogy az intézkedés tisztára ellenünk irányul.

A tanerők utánpótlása

— Sulyos sérelmünk még a tanerők kiképzése körüli anomáliák. Az állami tanítóképzők nem vesznek fel zsidó növendékeket, minthogy még a román jelentkező növendékek számára is alig van hely. Idegenből nem lehet behozni tanerőket, úgy, hogy a tanerők utánpótlása is a mi problémánk marad, amelynek megoldásához a készülő törvény semmiben sem járul hozzá. Másszóval a törvény egyszerűen megátalja, hogy iskoláinkat zsidó tanerőkkel lássuk el.

— A törvény tehát iskolaéletünk teljes szétzüllesztésére van beállítva. Dacára, hogy sajátos népi életünk és ezzel kapcsolatos népnevelésünk az alkotmányban éppen úgy, mint a békeszerződésben biztosítva van, a törvénytervezet rendelkezései olyanok, hogy azoknak keresztülvitele egész kulturéletünk összeomlását jelentheti. Mi azonban mindig is a kultúra népe voltunk és tudunk harcolni kulturánkért. Semmi kétség aziránt, hogy most is minden törvényes eszközt neki fogunk szerezni ennek a szándéknak. Mindenekelőtt a Legfőbb Semmitőszékhez fogunk fordulni jogorvoslatért, amely jogosult dönteni afelől, hogy az alkotmányellenes törvények ne legyenek alkalmazhatók és hogy lehet-e megfosztani bennünket attól, hogy iskoláink bizonyítványai állami érvényességűek legyenek? Iskoláinktól rendes felszerelést és épületeket követelnek, ellenben anyagi támogatást ehhez egyetlen banit nem adnak, jóllehet a zsidó kisebbségnek ez épüly kijár, mint minden más kisebbségnek. A zsidóság adózási teljesítményének arányában olyan támogatásra tarthatna számot, hogy abból akár egyetemet is fentarthatna.

Informátorunk végül kijelentette, hogy nem hiszi, hogy a törvénytervezet a mai formájában törvényerőre emelkedhessék. Az országnak magasabb szempontjai vannak, mint egyes pártoknak és elsősorban az ország érdeke, hogy öntudatos és országát szerető kisebbségi generáció nőjön fel Nagyromániában.

Ha a vendéglátó házigazda nem gondoskodik a berugott vendége hazaexpediálásáról...

(Cluj-Kolozsvár, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bírósági tárgyalások ünnepélyes komolyságát igen sokszor megzavarja egy-egy per lehetetlenül komikus értelme, vagy egy-egy vádlott védekezése, amely még a szigorú bírákat is mosolyra készteti.

Még 1922. februárjában B. S. közismert kolozsvári kereskedő tarsangi házi mulatságot rendezett, melyre hivatalos volt egy R. J. nevű fiatalember is. A forró hangulatban eltöltött multság mámorossá tette különösen a fiatalabb vendégeket. Hajnaltáj idejéig látta a házigazda, hogy pihenésre küldje a társaságot. Kiki eltávozott haza. R. J. kocsival szeretett volna hazamenni, de mert kocsi nem talált, az udvaron eloldotta a szíves vendéglátó biciklijét, belevágta sarkantyuját és hazáig, Szamosujvárig meg se állott. Természetesen becsipett állapotban elfelejtett szólni a bicikliért. Sőt midőn otthon kijózanodott, akkor se igyekezett mulasztását pótolni és a gépet visszahozni. A többi gyorsan ment R. J. fiatalember egy hirtelen támadt pénzzavarában fogta magát és egész egyszerűen eladta a B. S. kereskedő gépét egy szamosujvári erdésznek, Hosszu Gábornak. A vendégszeretetet ilyen csúnyán megháláló fiatalember a törvényszék elé került. Egyzben volt már kitűzve ebben az ügyben tárgyalás, de akkor a vádlott meg nem jelenése miatt el kellett a tárgyalást halasztani. A mai tárgyalásra R. J. a szatmári 85 gyalogezredtől jött el, ahova időközben berukkolt. A fiatalember védelmét dr. Giurgiu János jelenleg bukaresti ügyvéd látta el. A vádirat felolvasása után Bohatid elnök felszólítja a vádlottat, hogy mondja el mit tud védelmére.

R. J. élt is az alkalommal és erősen hajtogatta, hogy nem is tud róla, hogy került hozzá a bicikli:

— Mikor eljött a multságról, nem látta, hogy a más biciklijét viszi el? — kérdezte az elnök.

— Nagyon be voltam rugva! — feleli a vádlott.

— Jó. De miután kijózanodott, nem tűnt fel magának, hogy van egy biciklijé?

— Gondolkoztam ezen én is, jóvá akartam tenni hibámat és a biciklit vissza akartam hozni.

— ??

— Időközben azonban hirtelen megszorultam pénzdolgába és a gépet eladtam.

— De meg különben is nem is én vagyok az oka ennek, hogy így történt, hanem B. S. aki vendégül látott, ha ő egész éjjel itatott és a végén alaposan berugtam, gondoskodni kellett volna hazaszállításáról, én akartam kocsi, de mert nem jött, hát elvittem a biciklit. Azonban, már visszavettem és B. S.-nek visszaadtam a gépet.

— Szóval a lopást beismeri?! — mondja az elnök.

— Be voltam rugva — ismétli a vádlott.

Dr. Giurgiu védő ugyanazokat mondta el, mint a vádlott és külön felhívta a bíróság figyelmét, hogy ebben az esetben, nem egy kimondott tolvaj áll a bíróság előtt, hanem csak egy éretlen fiatalember, aki azóta már jóvá is tette bűnét és a károsultnak visszaszolgáltatta a biciklit. A törvényszék 2 hónapi elzárásra ítélte a könnyelmű fiatalembert. A védő felelősséget jelentett be.

— Eladják báró Rotschild Alfréd műgyűjteményét. Londonból jelentik: Báró Alfréd Rotschild, a híres műgyűjtő, világraszóló kollekciója a legnagyobb londoni antikvárius cégnél Christienél eladásra kerül. Rotschild egyike volt a kor legnagyobb műgyűjtőinek. Magántulajdonban különböző gyűjtemények alig akadnak. A báró főleg középkori és XVII. századbeli iparművészeti relikviákat gyűjtött. Olyan emailok, nasserek és miniatűrök voltak a gyűjteményében, amelyeket muzaeumok sem mutathattak fel. Régi porcellánok és régi butorokból való gyűjteménye szintén egyedülálló volt. A képek közül a XIII. századbeli olasz és flamand festményeket gyűjtötte a báró, akinek hátrahagyott családja ezt a gyűjteményt most elárverez.

* Vesebajban, köszvényben, kóros kövér-ségben szenvedők a legjobb kezelést nyerik a dr. Jakab-féle Liget-szanatóriumban (Budapest VI. Nagy János-u. 47.), amely a legtekélyesebben berendezett diétás és diagnosztikus intézet. A legújabb fogókurák pontos anyagcsere-vizsgálatok alapján (Krogh). Szabad orvosválasztás, mérsékelt árak. Napidíj a magánklinikai osztályon 150.000 korona.

Wrangel tábornok román területen Zsombolyánál átlépte a határt. A kormány intézkedésére huszonnégy órán belül el kell hagynia az országot

(Bucuresti-Bukarest, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminisztériumhoz jelentés érkezett, amely szerint Wrangel orosz tábornok Zsombolyánál Jugoszláviából Románia területére érkezett, anélkül, hogy erre a kormánytól engedélyt kapott volna.

Tatarescu táviratilag intézkedett, hogy a tábornok huszonnégy órán belül hagyja el az országot. Wrangel itt tartózkodása annál kellemetlenebbül érinti a kormányt, mert esetleg téves magyarázatokra adhat alkalmat.

Kommunista összeesküvés Ruszinszkóban

Meg akarták gyilkolni Hodzsát, Hlinkát és a lengyel köztársaság elnökét

(Ungvár, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) 1924 novemberében az ungvári rendőrség letartóztatta Chlepkó Józsefet, Chlepkó Edénét, a magyarországi kommuné alatt Budapest vörös parancsnokának öccsét, aki néhány kommunista társával fantasztikus politikai bűncselekményeket akart végrehajtani. Az ügyesség Chlepkót és bűntársait a köztársaság védelméről szóló törvény 2. § a alapján azzal vádolja, hogy szövetséget alakítottak azzal a céllal, hogy

terrorisztikus módon nyugtalanítsák a közvéleményt és felborítsák a társadalmi rendet. Chlepkó és társai azonkívül szövetkeztek Hodzsza földművelésügyi miniszter, Hlinka András és Wojciechowski lengyel köztársasági elnök meggyilkolására.

A rejtélyes politikai bűnper tárgyalását mára tüzte ki az ungvári törvényszék, de újabb tanubejelentések folytán szombatra halasztotta.

A kollaborált ellenzéki pártok

kollektív memorandumot terjesztenek a király elé

A kormánypárt Bratianu Jonel taktikáját hibáztatja. Hír szerint a király külföldre utazik és Bratianu lesz a régenség egyik tagja

(Bucuresti-Bukarest, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Pán Halipa megveretésének hatása alatt kirobant ellenzéki koalíció óriási konsternációt keltett a kormánypárt körében. Az „Adeverul” szerint a liberális pártban szemrehányásokat tesznek Bratianu Jonelnek, hogy nem volt kellő taktikai érzéke az ellenzéki pártok koalíciójának megakadályozására. Hibáztatják Stere professzor eleni eljárását, mert nem lett volna szabad megvádolni őt, mielőtt pozitív adatokat nem gyűjtöttek ellene.

Az ellenzéki pártokban egyébként nagy az öröm és bizonyosra veszik, hogy a kormány közelebről átadja a helyét. A kollaborált pártok vezetői elhatározták, hogy együttes kihallgatáson jelennek meg a királynál és kollektív memorandumban feltárják

az uralkodó előtt az ország, de különösen Beszarabia helyzetét.

Bratianu Jonel egyébként, ugyilátszik, komoly ellenakcióra készül, legalább is ezt bizonyítja a reggeli lapoknak az a híre, hogy bár a király állapota teljesen helyreállott, ennek ellenére kurára van szüksége és ezért már a közeljövőben kelföldre utazik. Politikai körökben a hír szenzációként hatott, mert Bratianu Jonel újabb manőverét látják benne. Bratianunak ugyanis az a szándéka, hogy a király külföldi tartózkodása idején hármass régenség gyakorolja a királyi jogokat. Egyesek szerint a királyné, Bratianu Jonel és Miron Christea patriarchoi volnának a tagjai annak a tanácsnak, amelyre a királyi jogok szállnának, a Cuvantul szerint pedig a királyné helyett Károly trónörökös lesz a tanácsban.

Trozkij visszatér Moszkvába

A volt hadügyi népbiztos újból aktív politikus lesz

(Moszkva, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma már hivatalosan jelentik, hogy Trockij, a volt hadügyi népbiztos, akit néhány hónappal ezelőtt megfosztottak állásától és a Krimbe száműztek, visszatér a fővárosba és újból aktív tevékenységbe kezd. Ez a jelentés beláthatatlan fontossággal bír, mert azt bizonyítja, hogy az a nagy háború, amely Trockij és a vele szembenálló Zinovjev-Kamenev Kalin triumvirátus között dult, végeredményben Trockij győzelmével végződött. Az európai sajtó egészen a legutóbbi napokig a legnagyobb tájékoztatatlansággal nézte ennek a két csoportnak a küzdelmét, amelynek okát a szovjet leplezni igyekezett és csak a legszűkebb bolsevista köröknek tárta fel. Trockij tudvalevőleg egy könyvet írt „1907”

címmel, amelyben revízió alá vette Lenin tanításait és azt igyekezett bebizonyítani, hogy Lenin a bolsevizálás módszereit sokkal enyhébben képzelte el, mint ahogyan azokat Zinovjevék gyakorolják. Így különösen a magántörke számára történő koncessziókat, amelyeket a jelenlegi triumvirátus majdnem teljesen megszüntetett, akarja Trockij ismét visszaállítani. Kérdéses, hogy a száműzetésből visszaérkező Trockij átveszi-e újból a hadügyi népbiztoság vezetését és nem hagyja-e azt még Frunzának, aki, romániai származása következtében állítólag igen erősen tartja kezében a hatalmat. Bizonyos, hogy Trockij visszaérkezésével ismét egy új fázis kezdődik a szovjet történetben.

Május 20-ikán Turnu-Severinben tárgyalják Codreanu bűnpörét

Zárt autóban szállították el Zelea Codreanút Focsaniból. Szimpátiatüntetéseket Codreanu mellett

(Bucuresti-Bukarest, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Corneliu Zelea Codreanu bűnperét, amelynek tárgyalását a focsanii esküdtszék kezdte meg, tudvalevőleg elnapolták. Időközben a kormány, hogy a focsanii emlékeztető zavarosságok megisméltetésének elejét vegye, elhatározta, hogy a bűnpört a turnu-severini esküdtszék elé utalja. A turnu-severini esküdtszék Codreanu bűnpörének tárgyalását május 20-ára tűzték ki.

Zelea Codreanút a hatóságok a legkörülményesebb óvatossági rendelkezések betartása mellett szállították el a focsanii fogházból. Zárt autóban éjnek idején szállították el Focsaniból valamelyik vasútállomásra, ahol vonatra ültették. A diákok este nyolc órakor, amikor hírül vették, hogy Zelea Codreanút

aznap éjjel elviszik Focsaniból, szimpátiatüntetést rendeztek, amelynek során antiszemita himnuszokat énekeltek. Focsanii intellektuális, kereskedők és iparosok aláírással egy manifestumot jelent meg, amely Turnu-Severin lakosságát Codreanu támogatására szólítja fel.

Két fascista lapban Zelea Codreanunak cikke jelent meg, amelyben köszönetet mond a focsanii polgárságnak azért a barátságos magatartásért, amelyben három hónapi fogságának ideje alatt részesítették.

Focsaniban óriási érdeklődés nyilvánul meg a turnu-severini tárgyalás iránt. Igen sok focsanii ügyvéd jelentkezett Codreanu védelmének ellátására és hír szerint eddig nyolcszázharminchat focsanii polgár kötelezte magát arra, hogy a tárgyaláson, mint hallgatóközönség részt vesz.

Az Uj Kelet az ország napilapja
Szerkesztő: G. Felelős szerkesztő: Előfizetési árak: 240 lei, fél-
Az Uj Kelet cikk megjelölés

Minden jó
Cókmozot
És mindene
Aztán elme
Akárhová,

Aztán nem
Aztán nem
Csak elterü
Hunyt szem
És megpihe

— Meghalt
ből szemoru hír
a beszarabiai zs
tánsa, az ottan
tényezője, a kise
elnöke, negyven
férfikorában elhu
izben felszólalt a
tanubizonyosság
hanem igaz zsidó
zsidó ügyben
foglalt állást a
szakférfi, tagja
pénzügyi bizotts
döbbenést keltet
Halálára, dacára
volt elkészülve.

— Prefekt
kezlete Bukar
Az ország pref
Resben több m
tartanak a k
utasításának m

— Árvizel
lentik: A Moldv
a vetéseken is
árvizek pusztítar

— Végeté
javaslatért
jelentik: A ma
szövegezésére
javaslatot megsz
tanács elé ke
leg még ebben
lamenthez.

— Autóbus
Medgyes—Dic
között. Medgy
Tolvay János au
Erzsébetváros—
zatt. Az autóbus
és pedig hétfőn,
Erzsébetvárosról
Medgyesről nyo
tonból tíz óraok
csapóról indul
bél 18 óra 40
5 perckor.

— Strung
tot kért az ál
viselőtől. Buk
képviselő tudval
rasztpárti képv
egy hónapi elzá
Joan parasztpárt
bírósnál és a
parlament tegna
kért a megtáma

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5685 Ijár 13
1925 május 7

Minden jó volna, — (tiz év? husz év?)
 Cókókot hordani halomba
 Es mindeneknek megbocsátni
 Aztán elmenni
 Akárhová, vagy Czur Salomba.

Aztán nem látni többé embert
 Aztán nem inni és nem enni
 Csak elterülni tengerparton
 Hunyt szemmel, némán
 Es megpihenni, megpihenni.

E. A.

— **Meghalt Sanielevici szenátor.** Kisenevől szomorú hír érkezik. Sanielevici József szenátor, a beszarábiai zsidóság egyik kimagasló reprezentánsa, az ottani közgazdasági élet legfontosabb tényezője, a kisenevi kereskedelmi és iparkamara elnöke, negyvenöt éves korában meghalt. A java férfikorában elhunyt zsidó politikus életében több ízben felszólalt a szenátusban és minden alkalommal tanubizonyosságát adta nemcsak nagy képességeinek, hanem igaz zsidó szívének is. Minden közérdekű zsidó ügyben határozottan és megingathatatlanul foglalt állást a zsidók jogai mellett. Mint pénzügyi szakférfi, tagja volt a szenátus több gazdasági és pénzügyi bizottságának. A városban óriási megbecsülést keltett a halálhír, amely váratlanul jött. Halálára, dacára régi cukorbetegségének, senki sem volt elkészülve.

— **Prefektusok és polgármesterek értekezlete Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Az ország prefektusai és polgármesterei Bukarestben több miniszter jelenlétében értekezletet tartanak a közigazgatási reform végrehajtási utasításának megbeszélése ügyében.

— **Árvizek a Moldvában.** Bukarestből jelentik: A Moldvában nagy esőzések voltak, amelyek a vetésekben is nagy kárt okoztak. Több helyütt árvizek pusztítanak.

— **Végetért a magánoktatásról szóló javaslatért összehívott ankét.** Bukarestből jelentik: A magánoktatásról szóló javaslat megszövegezésére összehívott ankét tegnap véget ért. A javaslatot megszövegezték, közelebbről a minisztertanács elé kerül s ratifikálás után valószínűleg még ebben az ülészakban betervezzük a parlamenthez.

— **Autóbuszközlekedés Erzsébetváros—Medgyes—Dicsőszentmárton és Maroscsapó között.** Medgyesről jelentik: Erzsébetvárosban Tolvaj János autóbuszjáratot rendezett be Medgyes—Erzsébetváros—Dicsőszentmárton és Maroscsapó között. Az autóbusz egyelőre hetenként négyszer indul és pedig hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap. Erzsébetvárosról indul reggel hét óra harminckor, Medgyesről nyolc óra harminckor, Dicsőszentmártonból tíz óra Maroscsapó felé. Visszafelé Maroscsapórol indul 17 óra 50 perckor, Dicsőszentmártonból 18 óra 40 perckor, Medgyesről pedig 20 óra 5 perckor.

— **Strunga liberális képviselő bocsánatot kért az általa inzultált parasztpárti képviselőtől.** Bukarestből jelentik: Strunga liberális képviselő tudvalevőleg inzultálta Joan Nicolae parasztpárti képviselőt s emiatt a támadót a bíróság egyhónapi elzárásra ítélte. Strunga tegnap Nicolae parasztpárti képviselővel együtt megjelent a bíróságnál és a feljelentést visszavonta. Strunga a parlament tegnapi ülésén napirend előtt bocsánatot kért a megtámadott képviselőtársától.

„Intellektuelből mindent lehet faragni, de parasztból semmit sem“

Jorga és Bratianu szócsatája a parlamentben

— Bukaresti munkatársunk esti telefonjelentése —

A kamara mai ülésén Leanca parasztpárti képviselő bejelenté, hogy Beszarábiában egy csendőr inzultálta.

Jorga sürgős interpellációt jegyez be a külpolitikai helyzetről. Duca külügyminiszter megjegyzi, hogy örül az interpellációnak, mert legalább hallani fogja a külpolitikai helyzet ismeretét Jorgától és ő maga is azon a véleményen van, hogy a ház mondja ki az interpellációra a sürgősséget.

Madgearu a kiskapusi állami üzemek komercializálásának ügyében kíván interpellálni. Attérve a napirendre a közigazgatási javaslatot tárgyalják.

Joan Lepadatu nemzetipárti ellenzi a javaslat elfogadását. A községek költségvetését nem tartja kielégítőnek és szóvá teszi, hogy Erdélyben a községi pénztárak állandó hiánnyal küzdenek.

Bratianu Vintila: A pénztárak rossz viszonyát a lej esése idézi elő.

Maniu Gyula: Miért esik a lej? Az Ön rossz gazdasági politikája miatt.

— **Tanunak idézték Zita excsásznét és Boris bolgár királyt egy nyugdíjperben.** Rómából jelentik: A Viaregoi törvényszék az elhunyt Róbert pármái herceg tizenegy alkalmazottjának nyugdíjperében tanunak idézte be Zita excsásznét és Boris bolgár királyt.

— **Egy arisztokrata-társaság autószerencsétlensége a Stefánia-uton.** Budapestről jelentik: Megrendítő autószerencsétlenség történt kedden délután a Stefánia-uton, ahol nagyobb arisztokrata-társaság indult sétakocsikázásra. A társaság tagjai között ott volt Pallavicini György gróf, aki az autót vezette, gróf Salm Hermanné, gróf Zichy Edéné és egy amerikai arisztokrata. A társaság a legjobb hangulatban kocsizott végig a sétányon és már éppen hazafelé készültek, amikor az egyik fordulónál a gépkocsi teljes erővel egy fának szaladt. Az autó egy félméterre a levegőbe emelkedett és összes utasai kirepültek az ülésekből. Pallavicini gróf bordatörést, gróf Salm Hermanné lábtörést, Zichy grófné térdkalácstörést, az amerikai hölgy pedig belső sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenség áldozatait szállították a Fásor-szanaszatóriumba, ahol az első vizsgálat után, az orvosok kijelentették, hogy állapotuk súlyos, de aggodalomra nem ad okot.

— **Becsületes megtaláló.** Az Uj Kelet kiadóhivatalának expeditorja, Náthán Rózi tegnap éjjel az egyik Nagyvárad felé irányított újságcsomóban benne felejtette pénztárcáját, melyben pénzén kívül fontos iratai is benne voltak. A mozgópostán szolgálatot teljesítő egyik derék vasutas: Kocsis Miklós visszahozta Nagyváradról a tárcát és ma eljuttatta Náthán Rózinak. A szegény leány természetesen nagy meglepettséggel fogadta el a nemvárt és neki sokat jelentő ajándékot és felkérte szerkesztőségünket, hogy a napjainkban ritkaságunkba menő becsületességet lapunkban regisztráljuk. Természetesen szívesen teszünk eleget e kérésnek, annál is inkább, mert ebben a tetteben tényleg a becsületesség, az emberi szolidaritás dokumentumát látjuk.

— **Elfogadták az igazságszolgáltatás gyorsításáról szóló törvényjavaslatot.** Bukarestből jelentik: A kamara tegnap éjjeli ülésén a 11. szakaszig lényegtelen módosításokkal elfogadták az igazságszolgáltatás gyorsításáról szóló javaslatot.

— **Avatási ünnepély Désen.** Désről jelentik: Az itteni zsidó nőegylet védnöksége alatt működő Ifjúsági Egyesület a napokban tartotta egy műsoros délutáni keretében jelvényfelavatási ünnepélyt. A jelvényeket a nőegylet elnöknője, Weinberger Samuné ajándékozta az egylet tagjainak. A jelvény Dávid pajzsát ábrázolja, rajta a Bné Jiszrael héber kezdőbetűi. A tagok lelkesedéssel fogadták a jelvényeket, amelyeket keblükre tűztek. Ez alkalommal a jelenlevők az árvaház alap javára adományoztak.

— **Berzeviczy Albert kapta az akadémia ezidei nagydíját.** Budapestről jelentik: Az akadémia ezidei nagydíját Berzeviczy Albert az „Abszolutizmus kora Magyarországon“ című művének ítélte oda.

Bratianu: Azt hittem, hogy Jorgával való egyesülésük után parlamentárisabbak lesznek.

A vitába Jorga is beleszólt és ódávágja a pénzügyminiszternek:

Intellektuel emberből mindent lehet faragni, parasztból azonban semmit.

Bratianu replikája után Jorga gunyosan szól a pénzügyminiszternek:

Az Ön kicsiny kaliberű agyveleje nem tudja de nem is értheti meg, amit én Önnek mondok.

Bratianu ismét válaszol valamit, de nem hallani semmit a zajtól. A gyorsiroknak beszél? — mondja Jorga.

Végre elcsendesedik a zaj és Lepadatu folytatja a beszédét, melynek végeztével az ülést berekesztik.

A szenátus mai ülésén Ferechide elnök elparentálja Sanielevics kisenevi parasztpárti szenátort. A napirenden a rádió-telefonról és a vasárnapi munkaszünetről szóló javaslatok szerepelnek. Mindkét javaslatot többek felszólalása után elfogadják.

— **Tita Ruffo megszökött Németországból.** A világhírű baritonistának, Tita Ruffonak különös esete volt Berlinben néhány nap előtt és a különös eset miatt a híres énekes olyan gyorsan, ahogy csak lehetett, kerekelt oldott és sietett ki Németország földjéről. Az énekes Berlinben játszott a Rigolettóban első ízben, azonban olyan lesújtó sikertelenséggel, hogy elment a kétféle nemcsak Berlinből, hanem a többi német várostól is, ahová néhány vendégszereplésre leszerződött. Münchenben óriási előkészületeket tettek már koncertjére, amikor megtudták, hogy Tita Ruffo ungon-berken tul volt. A művész a határról telegramot küldött Münchenbe és jelezte, hogy meghült és annyira berekedt, hogy suttogni is nehezebb esik. Egyben jelezte, hogy Németországba akkor sem hajlandó visszajönni, ha teljesen meggyógyul és hangja az egeket fogja verdesni.

— **Halálozás.** Gyulafehérvárról jelentik: A napokban temették itt dr. Fried Farkasné óriási részvét mellett. A szerencsétlen asszony halálát tragikussá teszi az a körülmény, hogy néhány évvel ezelőtt tüdővészben halt el egyik külföldi egyetemen járó gyermeke, aki ideálja volt az igaz zsidónak, a jó barátjának és az odaadó gyermeknek. Azóta dr. Friedné, szívében nagy fájdalommal buskomorságba esett. A kóporsó fölött dr. Fischer Sándor gyulafehérvári és a dési főrabbi tartottak megindító gyászbeszédet.

— **Országos fényképész-kongresszus Brassóban.** Brassóból jelentik: Brassóban ma veszi kezdetét a fényképészek országos kongresszusa Lonay (Bukarest) elnöke alatt. Tegnap ismerkedési estély volt a Korona-szállóban. Ma megnyílt a kongresszus alkalmából rendezett fényképkiállítás. Chirculescu munkaügyi miniszter, aki a kongresszus védnökségét vállalta, táviratban közölte, hogy nem vehet részt a kongresszuson és helyette egy vezérigazgató jelenik meg.

— **A kisantant államai a bécsi kommunistaszervezet tagjainak kiutasítását kérik.** Bukarestből jelentik: A kisantant államok kormányai kollektív jegyzékben kérik az osztrák kormánytól a bécsi nemzetközi központi kommunistaszervezet tagjainak kiutasítását.

* 23 lej 1 klg. kóser elsőrangú bárányhus a huscsarnokban, Winkler Józsefnél.

* **Az Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltóbank** értesíti igen tisztelt betéteseit, hogy a betéti kamatlatbat folyó hó 10 től kezdve 2 százalékkal leszállítja.

* **Értesitem t.** vevőközönségemet, hogy ort. kóser mézarszéketem és hentesáru lerakatomat Széchenyi-tér 30 szám alá (Nagyszamos-u. sarok) helyeztem át. Kérem további nb. pártfogásukat. Winkler Mór.

* **Gyöngéd** és hamvas arcó a szépség fő-kelléke. Hogy ezt elérje, keverjen mosdóvizébe eredeti Mack-féle **Kaiser Boraxot**, amely egy természetes és ártalmatlan szer az arcóápolására.

* **Kérjen Purgot** eredeti dobozban. (2)

KÖZGAZDASÁG

A kamara megegyezést akar létrehozni az üzletbérlok és háztulajdonosok között

A kereskedőszakosztály ülése

(Cluj-Kolozsvár, május 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara kereskedelmi szakosztálya tegnap este ülést tartott Pop Szever elnöke mellett. Az ülés legfőbb tárgya a lakbértörvény életbe léptetése által előidézett helyzet megvitatása volt. Az ülésen több felszólalás történt, amelyek vázolták azokat a kedvezőtlen kihatásokat, amelyeket a kereskedelem az új bérleti rezsim idején szenved.

A felszólalások során arra a megállapításra jutott a szakosztály, hogy a kamarának sürgős akciót kell folytatnia abban az irányban, hogy a háztulajdonosok és kereskedők vagy iparos bérlok között felmerült ellentétek eloszthatók legyenek. Ezt egy választott bíróság megalakításával kell elősegíteni, vagy azzal, hogy a kamara közbenjár a peres feleknél a békés elintézés érdekében.

Megalakult a Romániai Könyv- és Papirkereskedők Szövetsége. Bukarestből jelentik: A romániai könyv- és papirkereskedők kétnapos kongresszust tartottak Bukarestben, amelyen kimondták a Romániai Könyv- és Papirkereskedők Szövetségének megalakulását. Az új szövetség bizottságot delegált, amelynek feladata, hogy interveniáljon illetékes helyen a könyv- és papirkereskedelemben szabályozás érdekében a kongresszus által meghatározott elvek alapján. Szüntessék meg az olyan engedélyek kiadását, amelyek alkalmasak arra, hogy a könyvek és iskolaszerek árusítását károsan befolyásolják. A könyvpiacot pedig segítsék egy, erre a célra meghatározott rendszer alapján.

Betiltották a bukaresti kereskedők mai gyűlését. Bukarestből jelentik: Ma jár le a kereskedők bérszerződése. A fővárosi kereskedők ezért mára a Dacia nagytermében újabb gyűlést hívtak össze, amelyre Marzescut is meghívták. A kormány azonban a gyűlést megtiltotta. Erre a kereskedők elhatározták, hogy saját helyiségükben tartanak bizalmas megbeszélést a további teendőkre vonatkozólag.

Nem rekvirálnak az új házakban. Az utóbbi időben hírek terjedtek el arról, hogy a lakásrekviráló bizottságok nem respektálják azt a belügyminiszteri rendeletet, amely az újonnan épített házakat mentesíti a lakásrekvirálás alól. Ezek a hírek nagymértékben alkalmasak arra, hogy az amugyis kisméretű építkezést megzavarja és ezért egy lakásrekviráló bizottságnál, mint a kereskedelmi és iparkamaránál érdeklődtünk a hírek megbízhatósága felől. Mindkét helyen kijelentették, hogy a mostani lakásrekviráló vegyesbizottság szigorúan a 29.753. számú belügyminiszteri rendelet alapján működik. E rendeletnek ötödik pontja pedig határozottan kimondja, hogy „nem lehet azokban az épületekben rekvirálni, amelyek 1921. után épültek”. Eppen ezért tehát tudomására hozzuk mindazoknak, akik lakóházat akarnak építtetni, hogy az újonnan építendő házakban semmi körülmények között nem fognak rekvirálni.

Általános bérmozgalom Temesvárt. Temesvárról jelentik: Temesvárott általános bérmozgalom indult. A munkásság 20 százalék felépnéz követel. A gyárosok ezzel szemben mindössze öt százalékot ajánlottak fel a munkásság megbízottainak. Azonkívül kötelezték magukat arra is, hogy a felépítendő Munkásotthon céljaira egymillió lejt hiteleznek. A munkások azonban visszautasították a gyárosok ajánlatát és a visszautasítás után a lánegyár és a butorgyárak munkásai sztrájkba léptek. A gyárosok újabban 10 százalékot ajánlottak fel, a munkásság azonban ezt is elutasította. A pincérsztrájk, amely tegnapelőtt kezdődött, szintén tart, az éttermekben azonban ennek dacára folyik a kiszolgálás, mivel a Trancu Iasi-féle sztrájk törvény értelmében nem hagyhatták el munkahelyeiket.

A szakosztály határozatával kapcsolatosan a kamara vezetősége ma felhívást bocsátott ki, amelyben felhívja a bérlokot és háztulajdonosokat, hogy minden vitás ügyet jelentsenek be a kamaránál és a kamara vagy egy békés megegyezéssel, vagy pedig egy megalakítandó választott bíróság útján fogja a peres felek között az ügyeket teljes megelégedésre díjmentesen elintézni.

A vitásügyek elintézésének ez a módja — valljuk be őszintén — kicsit naivnak látszik, mert a háztulajdonosok aligha fognak bele menni ebbe a megoldásba, most, amikor a törvény ennél sokkal nagyobb lehetőségeket nyújt érdekeik megvédésére. Ezt a megoldási módot akkor kellett volna kellő formában felvetni, amikor még a háztulajdonosok sem voltak bizonyosak afelől, hogy a kormány nem-e fogja meghosszabbítani az üzletbérleteket.

Nem szállították még le a tojás exportvámját. Nemrégiben az Uj Kelet is hír adott arról, hogy a fővámbizottság előterjesztést tett a tojás kivitelvámjának 3 lejről 1 lej 50 banira való leszállítására. Miután egyesek tévesen úgy értelmezték azt a hírt, hogy a leszállított vámdíj már életbe is lépett, szükségesnek tartjuk újból közölni, hogy a minisztertanács a fővámbizottság erre vonatkozó javaslatáról még nem hozott döntést és így a tojás exportvámja még mindig 3 lej.

TŐZSDE

Május 6-án

A lej: Zürichben 235.00, Párisban, 875 Budapestben 322.

Kolozsvár. Mérsékelt forgalom mellett ma is lanyha volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.30—30.50, Prága 6.38—6.42, Budapest 320—330, Páris 11.30—11.40, Zürich 41.80—42.00, Newyork 215.00—216.00, London 1050—1055, Milánó 8.90—8.95.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 12320—123.12, Amsterdam 207.95—207.95, Newyork 517.25—517.25, London 2510.00—2509.00, Páris 2712.50—2707.00, Milánó 2126.00—2126.00, Prága 1532.50—1532.50, Budapest 72.62—72.62, Belgrád 835.00—835.00, Bukarest 235.00—235.00, Varsó 89.60—89.60, Bécs 72.80—72.80.

Bukarest. Devizák: Páris 11.35, Berlin —, London 1050, Newyork 216.50, Róma 8.90 Zürich 42.00, Bécs 30.50, Prága 6.40.

Bukarest. Valuták: Napoleon 820.00, márka 52.00, leva 145, török líra 114, font sterling 1047, francia frank 11.50, svájci frank 42.00, olasz líra 900, drachma 380.00, dinár 350.00, dollár 214.00, lengyel márka 42.00, osztrák korona 30.50, magyar korona 32.00, cseh korona 640.

Értesitem a tisztelt közönséget, hogy külföldi kitűnő gyártmányú zongoraszállítmányom utban van. A zongorák május 15-től raktáramban megtekinthetők. Eladás szigorúan gyári áron. TRISKA J., Str. Saguna 14. Cluj.

Zsák Ponyva Mindennemű célokra legelőnyösebben beszeresendő

Albala Izsó Timisoara

Piata Traian No 2

SPORT

Magyarország kikapott Ausztria válogatott csapatától

Kedden folyt le Bécsben az eső miatt vasárnapról elmaradt mérkőzés, amelyen mintegy 40.000 ember volt jelen. A jobb, rutinizottabb osztrák csapat könnyen nyerte a meccset. A vezetőgól a magyarok érték el már a 21. percben, de rá pár percre gyors egymásutánban az osztrákok két gólt rúgnak. A második félidőben a befejezés előtt 4 perccel rugták az osztrákok a harmadik gólt.

A magyar csapat nagyarányú vereségét menti az a körülmény, hogy a bíró Fogl III.-at a második félidő elején kiállította durva játéka miatt és ettől kezdve csak 10 emberrel játszott. A magyar csapatban csak a csatársor és Fischer kapus, aki a gólokat nem védhette, volt jó. Fischer (VAC) nagyszerű formát játszott ki, teljesítményéről elismeréssel írnak a szaklapok.

Felhívás a Haggibbor teniszjátékosaihoz! Azok a teniszesezők, akik — egyesületi alapon — hajlandók a Haggibbor teniszpályáján játszani, felkértem, hogy Buchwald Bélánál Unió-utca 12. (Rador), vagy a 222. számú telefon útján jelentkezzenek összeírás végett.

Felhívás a Haggibbor uszóihoz. Sugá Andor, a Haggibbor uszószerkesztő elnöke felkéri a Haggibbor uszóit, hogy csütörtök délután 6 órakor a Park-kávéház emeleti helyiségében nála, leigazoltatásuk ügyében, jelentkezzenek.

Haggibbor—Marosvásárhelyi CFR. A Haggibbor vasárnap vendégül látja a kitűnő marosvásárhelyi vasutas csapatot barátságos mérkőzés keretében. A vásárhelyi csapat komplett összeállításban jön Kolozsvárra.

Triálmérkőzés lesz csütörtökön délután 6 órakor a nagypályán a Nagyváradi illetve a Nagyszében ellen szereplő válogatott csapat összeállításában. A triálra 34 játékost hívtak meg a szövetségi kapitány. A meghívottak között vannak Melich és Hajdu szamosújvári Spárta játékosok, akiket jó hírnév előzött meg és ezért Popescu kapitány szükségesnek tartotta formájukról triálmérkőzésen meggyőződni. Haggibbor játékosok, tekintettel arra, hogy vasárnap a CFR. (Marosvásárhely) lesz a zsidó csapat vendége, nem szerepelnek a válogatott csapatokban.

Molnár Lajos lett a nagyváradi bírótestület elnöke. Kiváló ember került a sok botrányról és bírószájkról ismert nagyváradi bírótestület élére Molnár Lajos Kolozsvárt is jól ismert, volt CFR. sportember személyében. Az új elnöknek első dolga az volt, hogy a régen huzódó bírószájkról ügyét rendezze, ami sikerült is neki. Molnár Lajos személye garancia arra, hogy a nagyváradi bírói karban évek óta dúló harcok véget érnek.

Magyarország másodosztályú válogatott csapata is vereséget szenvedett. A másodosztályú válogatott csapat vasárnap Grätzban játszott az ottani válogatott ellen és 3:2 (1:0) arányban vereséget szenvedett.

Olaszabb, mint bárhol!

Berlini női és férfi fűzők lej 700

Nagy választék játéktárgyakban, biliárdbábukban stb. stb. egyedüli beszerzési forrás a régi és megújított

Hermanu Bernstein cégnél
Bucure ti, Calea Rahovei 3.
Szállítás utánvettél!

SUCHARD

CSOKOLADÉ

HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS ÉVESRE

Die Huster isr. K sofort einen tüchtige gleich die Stelle eines sehen hat, וי"ש nach Übereinkommen Bewerber wollen gabe ihres Alters, Far gen Wirkens dem ge testens bis 1. Juni l. Reisespesen werd vergütet.

Hust, 1. Mai, 1925

Méglis csak leg

„RASOL

Kapható 1/4, 1/2 kg. szép franco lej 140.—, kisebb vidékre lej 45.— kgk mas utánzatoktól. Csak a

Reszling Jó
Cluj, Calea Reg

A Bőr
bőrdszmt, b
ár

Specialis

Skokszlet egyéni árkában

Cluj
Gal. R. Ferdinand

Most jelo

A zsidó

MENDALE MOI

humoros zsidó

A sánta

As első jiddis regén

Ára 8

Kapható az Uj Kelet

Konkurs.

Die Huster isr. Kultusgemeinde sucht per sofort einen tüchtigen בעל תפלה der zugleich die Stelle eines Fleisch-משגיח zu versehen hat, שי"ב wird bevorzugt - Gehalt nach Übereinkommen.

Bewerber wollen ihre Offerte nebst Angabe ihres Alters, Familienstandes u. bisherigen Wirkens dem gefertigten Vorstande spätestens bis 1. Juni l. J. einsenden.

Reisespesen werden nur dem Berufenen vergütet.

Hust, 1. Mai, 1925.

Bela Krausz, Vorstand.

Mégis csak legjobb a késnélküli „RASOL IDEAL“

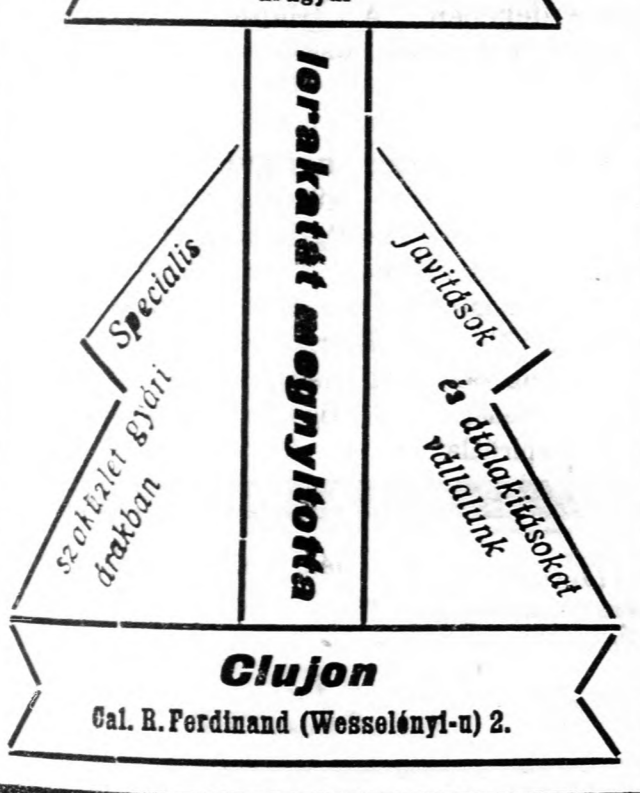

borotváló por
amely az ország legrégebbi gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Kapható 1/4, 1/2 kg. szép csomagolásban. 5 kg vétel francsra lej 140—, kisebb mennyiségben lej 34—, vidékre lej 45— kgkint. **Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ felírásu valódi.**

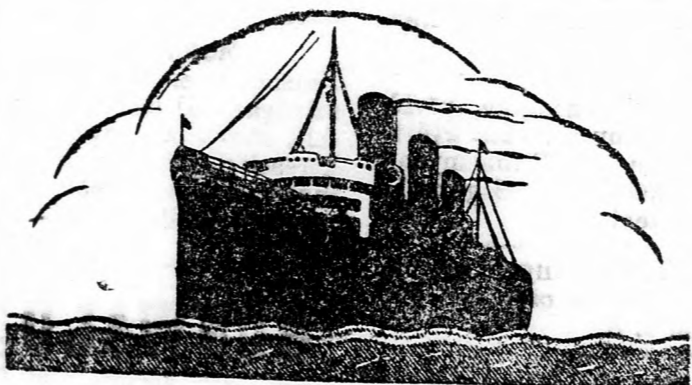
Reszling József fodrasz
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

A Bőripari Rt.
bőrdíszmű, bőrönd- és táska-árúgyár

Kényszereladás kiköltözés miatt
Fischer üvegüzlet

CLUJ

Hamburg--Amerika Linie United American Lines

Rendes és közvetlen járatok:

Hamburg, Cherbourg, Bologne, Southamptonból

Canada, Délamerika—Észak-amerika, Cuba, Mexiko, Keletázsia és Nyugat-Indiába

Felvilágosításokat mindenkor ad a romániai vezérképviselő:

Lazar H. Lazarovitz

Timişoara. Strada Mercy No 2. — Telefon 16-58, valamint fiókjai: Bukarest, Calea Griviței No 188, Gornauli, Str. Regina Maria 9, Arad, Str. Eminescu 12, Lloyd 8184 Oradea-Mare, P. Mihai Viteaz 5.

Sürgönyelm: Lazarovitz.

100 leierért

1.500.000 leies ingatlan!
Nem reklam, hanem tény és valóság.

Népjóléti, belügy- és pénzügyminiszteri együttes jóváhagyással engedélyezett sorsolás útján való értékesítés, húzás napja visszavonhatatlanul 1925. év augusztus 1-én.

Cluj vasútállomása mellett, százados akadémia által övezett **2 katasztrális hold és 389 □-öl területen:**

I. 4 szoba konyhás, fürdőszobás s mellék-helyiségekből álló **két verandás udvarház.**

II. egy két szoba konyhás és egy 4 szoba konyhás személyzeti ház (köépületek szintén).

III. 40 drb. jósággra istálló, kocsiszin stb. Telekterm villanyvilágítással ellátva. Sorsjegyek kaphatók pénzügyminiszternek, bizományosoknak.

Főbizományos: **Közhasznú Tkp. Rt. Cluj,** Calea Victoriei (v. Kossuth L) 3., ahol a pénz előzetes beküldése ellenében postai rendelések is eszközölhetők.

Mindenhol csak

eredeli

CZELL-sört

és

LUTHER-sört

kérjen.

Telefon 516

Mosse 1155

Főraktár

Ciment, Dukász & Tsa cégnek

Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

A kolozsvári monostori
Fió kizárólag: Ghillányi-ut 5-7.

Czell

URSUS

világos

HERCULES

dupla maláta

sörgyár
Fióküzlet: Ghillányi-ut 5-7.

Rador 2285

Hirdessen az Uj Keletben

Most jelent meg!

A zsidó Balzac
MENDALE MOICHER SFURIM
humoros zsidó snorerregénye

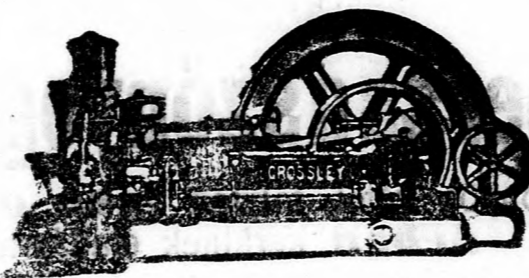
A sánta Fiske

Az első jiddis regény magyar nyelven.

Ára 80 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Rador No 2682

Crossley motorok

benzin, földgáz, szivó-gáz stb.

Crossley DIESEL-motorok

Raktár: BRAILA-ban.

5 1/2 HP., 19 1/2 HP., 5 HP., 35 HP., 40 HP., 50 HP., 60 HP. benzin, gaz és 68 HP. Crossley Diesel motorok.

„Dartor“ S. A. Buourasti, Calea Victoriei 86. Telefon: 19-14.
(Palatul băncei Haftunei)

Május hava az AU PRINTEMPS

(A tavaszhoz) cég Cluj, Unió-u. 11.

védőszentje.

Az összes raktáron levő árukat e hó folyamán kivételesen **leszállított árakon** árusítja.

Az idény szenzációja!

LL 3246.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3-... vastagabb betűve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetéseket díja előre fizetendő.**

Benzinlocomobilok és nyersolajm. torok, melyek cséplésre és kétjáratu malom meghajtására alkalmasak, azonnal szállíthatók, Friedrich Testvérek, Timisoara. 1819

Egy fiatal kislányt keresek, ki a háztartás és üzletben segítene. — Goldstein Dezsőné, Fériháza [Sighisoara]. 8973

Motorokat benzin, nyersolaj, diesel, szivógáz, 10 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is, keresek megvételre. Schedivetz, gépészmérnök, Timisoara, Goidu-utca 13. 1819

Eladó zongora, rövid, kereszturos, bécsi gyártmányu. — Bizományban Triskánál, Str. Saguna 14 me, tekinthető. 8984

Tanulóány felvételi. Karasi kala, osmester, Bolyai u. 8.

Utazók és átutazók figyelmébe. Aranyosgyéresen modern borbély, fodrász és manicúrszalon nyitottam. Szíves pártfogást kér Szóher Mihály.

Nagyvárosban 1-6 bevezetett ül. thez ortodox vallástú fiatalember fűszerszakmából

Iársul kerestetik néhány száz ezer lejjel. Megkereséseket, Nagy-jövőjü üzlet jellegre a kiadóba kérek.

Motorokat, benzin, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételre Elias Gyöző, Timisoara, Radulescu 6.

Érettségizett fiatalember, fűszerszakmában is jártas alkalm. zást keres, vidékre is. „Szombat” jellegű e lap kiadóivatala továbbit.

Perfekt gépirónót keresünk a. onusli belsőre. Cim a kiadóban.

Gőzcseplő-garnitúrát 6, 8 és 10 HP, lehet magánjáró is, vételre keresek. Schedivetz Kálmán gépészmérnök, Timisoara IV. Strada Emanuel Goidu No 13. 1819

Keresek a női divatszakmában elsőrangú idősebb szakembert ki mindhárom hazai nyelvet perfektül beszéli. Kizárólag jó detailisták ajánlatát kérem. Löwy Sándor, Petroseni.

Valódi Rador 2639 **perzsaszőnyegek** előnyös vétel folytán **igen olcsó árban** kerülnek eladásra. Megtekinthető vételkényszer nélkül! **Nagy választék!** **ROSENBERG I.** régiségkereskedés, Str. Memorandului (v. Unió-u.) 25. sz. — Telefon 76.

Érdekesen az Uj Keletben!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei
Csütörtök este — **Cigányszerelm.** Közbejött akadályok miatt Sándor Erzi vendégjátékait 2 nappal később, szombat este a Hoffmann Meséiben kezdi meg. A csütörtök esti Traviata előadása elmarad s helyette a Cigányszerelm kerül színre bérletszünetben. A Traviata-ra váltott jegyek árait a pénztár visszafizeti.

Sándor Erzi fellépései. Szombaton este Sándor Erzi a Hoffmann M-séiben fog fellépni először, másodszor kedden este a Traviata-ban, melyre uj jegyek váltandók és csütörtökön a Lakmé cimszerepét éneкли.

Krizantém. Rendkívüli kedvvel és megszeretett sznrgalommal készül az énekes személyzet a jövő hét szenzációs színházi eseményére: a Krizantém c. uj operett bemutatására. Bizonyos, hogy ez a vidám, nagyon szép zenéjü operettujdonság az idei évadnak egyik legvonzóbb műsordarabjává fog válni. Karácsonyi Ili, Neményi, Erényi, Tompa Béla, Ihsz fogják a Krizantém főszerepeit játszani.

A főpénztáros ur. A jövő hét elején színterkerülő Főpénztáros ur címü vigjáték az évad egyik legmulatságosabb s legsűrűbben adott darabja lesz. Poor Lili, Izsáky, Tarnay, Forgács Sándor, Cselle, Mihályfi, Kemény, Jung, Réthely fogják a főszerepeket játszani.

Magyar Színház heti műsora
Csütörtök: Cigányszerelm (V. Hogyi Lili vendégjátékával, Karácsonyi Ili és Neményi Lili fellépésével Bérletszünetben, sorozatszám 192)
Péntek: Elssler Fanni (Operett-ujdonság, 6-odszor bér.etszünetben, sorozat 193)

MOZGÓK MŰSORA
Select-mozgó. Csütörtök, május 7. **A farkasok csodája.** Hatalmas történelmi dráma, 12 felvonás. A XV. századból, A francia nép hősi legendája. Főszerepben Yvonne Sergyil, Romuald Joubé és Gaston Modot.

Uránia-mozgó. Csütörtök, május 7. **A orosz-lánfejü ember.** I. rész, 10 felvonásban. Szenzációs kalancodrama. Főszerepben Jack Perrin.

Apollo-mozgó. Csütörtök, május 7. **Párisi élet.** Szenzációs kalanddráma, 10 felvonásban. Főszerepben a szép művésznő Gaby des Lys.

* **Kézzongorás hangverseny.** Pénteken, május hó 8-ikán este 1/29 órakor tartja meg egyetlen estélyét a ref. Theológián a Nemeskey-Schuller kintünö együttes, kiknek műsorából különösen Bach és Reger kompozícióinak kintünö előadását méltadják a külföldi kritikusok. Kolozsvárt ez lesz az első kézzongorás hangverseny, amelyre előre is felhívjuk a zenekedvelők figyelmét. Jegyek válthatók a Stief-papírüzletben.

Hölgyeim! Óriási választék szalmakalapokban és nyári újdonságokban. Feltünö olcsó kirakati árak.

"IDEAL"

kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólyáruházal szemben). Feltünö olcsó árak. Alakításokat modellek után vállalunk.

NYILTTER
E rovatban közöltékért a szerkesztőség semmi nemü felelősséget nem vállal

Ezuton hozom a t. nagýrdemü közönség szives tudomására, hogy eddigi cégtársam: Gombos Sámuel ur, üzletemből a mai napon barátságos uton kivált és továbbra az üzletöt egyedül vezetem. Kérve továbbra is a t. közönség szives pártfogá át.

Teljes tisztelettel:
Izrdel József, szörmeáruház tulajdonosa.
Cluj, Cal. Victoriei 2.

Tisztelt vevőink szives tudomására hozzuk, hogy Reichenberger Izsák ur cégünk kötelékéből a mai napon barátságos uton kivált. Helyébe belépett Ábrahám Dezső ur, ki Goldmann Izsákkal egyetemben fogja a céget a régi mederben folytatni.

Magazinul Dacia Piata Victaezul Mihai 83.

Szerkesztőség hivatal és nyol
Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop. (Brassai-ut
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — Zs. N. Sz. —
Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez küldendők. Kéziratok adunk vissza.

1925 május 8 P

Hannover

Hétfőn délután strassei pályaudvar tábornagy, a német az időponttól kezdeteszi a lábát a órára, a kommunizizmus valamennyi üzemét Berlinből néhán Münchenben, ugya folytat komoly t hogy néhai Erzsébet gyar királyné család visszaültesse a trón Birodalmat.

Mialatt pedig Münchenben végbement Lónyai herceg, a német leségének, Stefánia ban kihallgatáson Gasparri biboros d kifejt a vatikán hogy Magyarország a Habsburg királysá lalt állást és immár herceg bevonuljon

Mielőtt azonban érkezne a Herrstras karest északi pályán után több különvonat lonkocsik a kisantant tereit hozzák, fontos fővárosba. A legtöbb miniszter, a jugoszláv Benes és a mi külső Sosea gyönyörű kül már előre is állást f tal szemben, amely tehát a hannoveri g egész Középeuropában terek szombaton délut az első megbeszélés Károly trónörökös né ahonnan délután négy vissza. Ekkor került Magyarországhoz val kor újabb fontos tárg dig ezuttal a csehszlovos program a külügy madik összejövetelét szlovák követségén“ tottak azonban nagy kalommal arról lesz Csehszlovákia az elle Ausztria, amely Hind főkteleen nagynémet ag napok emlékének márá jába vesse magát.

Ezen a kedélyes f az is szóba fog kerüln tegnapelőtt egy külön az osztrák fővárosba, zon a csatlakozási mo tegeyen jelentést. Ez újabb táviratok jelentése pedig ugy szól, galom erősebb, mint puccs közvetlen kirol A három külügymin királyi palotába autó fognak. Ez az aktus szóval jelöltetett meg ugyanakkor, amikor volságban Boris bulgár örségi kordon mögött tani és amikor nem ir terrel szintén nem me ceget, államfelforgatás elmeogyintézetbe in mentes lesz e az a vac